СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК LVII. Ч. 304. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 31-го ГРУДНЯ 1949. No. 304. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 31, 1949. VOL. LVII.
ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ЕКОНОМІЧНІ ДОРАДНИКИ ПРЕЗИДЕНТА ЗА СВОБІДНИЙ БИЗНЕС

Вашингтон, 29 грудня. — Рада Економічних Дорадників склала з кінцем року звіт зі своїх помічень для вжитку президента і в ньому дає раду, щоб дати повну волю американському бизнесові у його змаганні до більшої експансії. Здогадуються, що таке становище зайняла Рада Дорадників під впливом гострої критики різних підприємців, наче б то економія Злучених Держав змагала до введення обмежень на соціялістичних засадах, подібних до обмежень введених в Англії.

Звіт Ради Дорадників, написаний на 38 сторінках, має мирний тон. У ньому слідне змагання довести до повної гармонії між адміністрацією й бизнесовим світом. Там сказано, що підприємці повинні залишити становище, наче б то вони не могли мати переконливого впливу на політику тому, що проти них іде обєднана сила робітників і фармерів. У звіті міститься теж вказівка, щоб уряд узяв під увагу заведення довготривалої стійкости в податковій програмі, бо часті зміни податкових засад шкодять бизнесові. Теж дораджують, щоб справу старечих пенсій перебрав уряд на себе та щоб підприємства були звільнені від цього тягару.

Дорадники приходять теж до заключення, що скорочення годин праці не завжди має додатний вплив на продукцію. Національна бизнесова політика повинна признати взаємозалежність усіх груп. Тому уряд повинен водночас подбати про піднесення доходу родини для запевнення вищого життєвого стандарту, забезпечити фармерові одностайність доходу, одначе без шкоди для міського консумента й пошукати способи для виплатности бизнесових інвестицій та для забезпечення зиску. „Такі міри принесуть добробут внутрі країни й міжнародну безпеку" — каже Рада Економічних Дорадників.

БАРУК ЗА ВИЩІ ЛІТА ДЛЯ СТАРЕЧОЇ ПЕНСІЇ.

Джорджтавн, С. К. — Бернард М. Барук, звісний сеньор серед осіб з національним іменем, висловив думку, що старечa пенсія повинна прийти в пізнішім віці ніж 65 році життя. Цю думку висловив він він у розмові з редактором видавництва Скрипс - Гаверда. Своє переконання опирає Барук на осягах медицини й суспільного ладу, які запевнили людині вищий вік життя ніж це було давніше. Людина, спосібна до праці, повинна заробляти на життя і щойно діставати пенсію тоді, коли вже не здужає до праці. Це було б недоцільне, щоб наука продовжувала життя людини, а суспільність відкидала її саме тоді, коли людина здобула досвід і може прислужитися громадянству, твердить Барук.

ФРАНЦУЗЬКА МОВА МОЖЕ СТАТИ „МЕРТВОЮ".

Провиденс, Р. Ай. — На зібранні учителів французької мови зі східних стейтів висловлено побоювання, що французька мова може опинитися в такому стані, як тепер латинська, тобто стане мертвою. Це пізнати з того, що тепер в американських школах відчувається щораз менше заінтересування до французької мови.

КОНАЛІ ТВЕРДИТЬ, ЩО ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА ОБЄДНОЄ ПАРТІЇ.

Вашингтон. — Сенатор Там Коналі, голова комісії закордонних відносин, рішучо заперечує, наче б у закордонній політиці були якісь розходження між обома великими політичними партіями і висловив надію, що населення Америки буде дальше обстоювати одностайність в цій справі. Він заповів на пресовій конференції що в наступному році фонди на Плян Маршала будуть обтяті на біліон долярів, а теж буде дальше обмеження видатків на заморське збросння. Коналі виявив, що Америка змагає до признання в Еспанії режиму Франка навіть в супереч ухвалі Обєднанних Дер-Держав.

ПОС[illegible]И НА НОГИ 220,-[illegible]СІБНИХ ДО ПРАЦІ.

Вашингтон. — Бюро Регабілітації Звання оприлюднює звіт зі своїх осягів упродовж останніх пяти років і виявляє, що коштом $76,000,000, виплачених з федерального скарбу, регабілітовано 220,000 осіб, як мужчин так і жінок, які були стали неспосібними до праці. Одначі ці гроші не страчені, бо люди, які пішли наново до роботи, заплатили вже $70,000,000 податків до федеральної каси. Теж оцінюють, що кожний наново пристосований до праці чоловік радо заплатить $10 податку за кожний долар, виданий на його видужання. Неспосібні до праці йдуть звичайно на утримання з фондів прилюдної допомоги, а опісля переходять на працю. Поступ іде так швидко, що напр. в 1948 році стало наново до праці 53,000 людей, упродовж останніх пяти літ 220,000 осіб, підчас коли в минулих 20 роках пристосовано наново тільки 210,000 осіб до роботи.

ЗАПЕВНЕННЯ РОЗГОЛОСУ ДЛЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДІВ.

Ню Йорк. — На зібранні Американського Товариства для Поступу в Науці обговорювано між ін. спроби уряду затримувати в тайні деякі важливі відкриття або висліди дослідів. Представники Бюра Морських Дослідів і Комісії Атомової Енергії З. Д. заявили, що уряд дуже рідко вмішується в оприлюднювання відкрить і то хіба у випадках, коли якесь підприємство має з урядом контракт для виробу предметів, звязаних з обороною краю. Коли винахід не має застосування при обороні, уряд не противиться його оприлюдненні.

ПРОМОВА ПРО СТАН НАЦІЇ В СЕРЕДУ.

Вашингтон. — Президент Труман виголосить свою промову про Стан Нації в середу 4 січня 1950 р. перед сесією обох палат нового конгресу. Промова почнеться в год. 12.30 і триватиме 35—40 мінут. Конгрес збирається на першу сесію у вівторок 3 січня.

ЗА СТВОРЕННЯ БРИТАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В ЗАХІДНІЙ ІНДІЇ

Барбадос (остров у громаді Малих Антилів на Карібському морю), 29 грудня. — Едвард Л. Козір, кореспондент Крисчіен Сайенс Монітора довідується, що на недавньому зїзді губернаторів усіх британських колоній на Карібському морю, найважнішою справою було створення федерації з далеко порозкиданих британських колоній на Карібському морю. Між тими посілостями є такі важливі, як Брітійський Гондурас в Середущій Америці, Британська Гуяна в Південній Америці, острови Багама коло Флориди, остров Джамейка на південь від Куби, а дальше острови Віндвард, Лівард і Барбадос в громаді Малих Антилів. Учасники конеференції розуміють далеко-йдучі трудноші в обєднанні тих посілостей, які не мають між собою нічого спільного крім приналежности до британської корони. Одначе виринула думка, щоб з тих посілостей зробити нову провінцію Канади і в такий спосіб запевнити їм стан домінії. Головною перешкодою є повна свобода, яку Британія дає своїм колоніям, а це викликає змагання до незалежности чи до признання населенню права самим вирішувати свою долю. Теж треба рахуватися з опінією Обєднаних Держав. Населення цих островів Західної Індії здебільша чорне, говорить мовою, якої підстава є мова еспанська; одначе змішана з англійськими і іншими словами. Це чорне населення має вплив на місцеві легіслативи, які мають право вирішувати внутрішні справи кожної посілости зокрема.

ТРУМАН ЗА МОРЕПЛАВСТВО ДО КАРІБСЬКОГО МОРЯ

Вашингтон. — Кореспондент щоденника Геральд Трибюн довідується, що президент Труман мріє про розвиток на великі розміри мореплавства в Західній Півкулі, головно частого й легкого получення Злучених Держав з різними островами й країнами на Карібському морю. Труман переговорив уже цю справу з Вореном Остином, головним американським делегатом до Обєднаних Держав. Він має виїхати 26 січня на оглядини посілостей на Карібському морю і скласти президентові звіт. Президент підчас своїх вакацій на Флориді прийшов до заключення, що пристань Кій Вест на Флориді найкраще надається на осередок для поїздки кораблів до островів Карібського моря. Кораблі мали б доїздити до таких посілостей, як Куба, Джамейка, Гаїті, Порто Ріко й інші осередки Західної Індії. Поширення мореплавства мало б зблизити ці осередки до Америки.

ЗБІЛЬШЕННЯ ФЛЬОТИ НА ЗАХІДНІМ ПАЦИФІКУ

Вашингтон. — Департамент оборони оприлюднив, що воєнна фльота збільшить стан так званої „Фльоти Сьоми Завдань", яка оперує на західнім Пацифіку. Туди поїде два ніщителі й один літаконосець з літаками. „Фльота Сьоми Завдань" має на меті утривалити стійкість відносин на Тихому океані.

КВІРІНО ЗАПРИСЯЖЕНИЙ НА ПРЕЗИДЕНТА ФИЛИПИН

Маніля, 30 грудня. У висліді останніх загальних виборів, Ельпідіо Квіріно був заприсяжений сьогодні знову на президента Филипинської республіки. В своєму інавгураційному слові він заповів безпощадну боротьбу проти комунізму та зусилля дальше поліпшувати стосунки зі Злученими Державами.

БУДИНОК ДЛЯ „ГОЛОСУ АМЕРИКИ" В НЮ ЙОРКУ

Вашингтон. — Департамент стейту плянує закупити в Ню Йорку окремий будинок для різних бюр, між ін. теж для радіо-програми „Голос Америки". Конгрес мав би призначити на будинок $5,300,000.

ШАХ ВИЇХАВ ДОМІВ

Ню Йорк. — Могамед Реза Палеві, іранський шах, який перебував в Злучених Державах шість тижнів, виїхав літаком до Амстердаму, звідки поїде через Рим до Ірану.

ТРИГВЕ ЛІ ЗАПОВІДАЄ „ЗВОРОТНИЙ ПУНКТ ДО МИРУ" В 1950 РОЦІ

Лейк Соксес, 30. грудня. — В надрукованому в останньому виданні Бюлетину Обєднаних Націй новорічному посланні генеральний секретар Тригве Лі висловлює надію, що 1950-тий рік буде „справжнім зворотним пунктом до тривкого миру". До праці в тому напрямку він закликає великі і малі держави. При цій нагоді Лі признається, що минулого літа він був „занадто оптимістичний", заповідаючи, що в наступному періоді світ перейде зі стадії „холодної війни" в стадію „холодного миру". До такого висновку він прийшов на підставі перегляду останніх подій в світі та висліду останньої сесії Обєднаних Націй.

8-го СІЧНЯ РАДІОПЕРЕДАЧА УКРАЇНСЬКОГО КОНЦЕРТУ З МОНТРЕАЛУ.

У неділю, 8-го січня, хор „Україна" під проводом проф. Городовенка в Монтреалі, Канада, виконає півгодинну концертову програму з місцевої радіовисильні СВМ від години 3:30 до 4:00 після полудня (східного станд. часу). Радіопрограма передаватиметься на цілий америк. континент.

МАДЯРЩИНА ЗАХОПИЛА ЗАКОРДОННУ ВЛАСНІСТЬ

НАЦІОНАЛІЗАЦІЙНИМ ДЕКРЕТОМ СКОНФІСКОВАНО ВСІ ПРИВАТНІ ПІДПРИЄМСТВА.

Будапешт, Мадярщина, 30 грудня. — Комуністичний уряд Мадярщини видав і відразу перевів в життя декрет про націоналізацію всіх приватних торговельних і промислових підприємств, включно з тими, що були фінансовані закордонним капіталом. Головними жертвами того „замітного кроку вперед до соціялізму" стали американська, британська, шведська, французька і голандська індустріяльна власність. До охоплених цим законом закордонних підприємств належать головно нафтові, телефонічні, мануфактурні і тим подібні компанії. Оформлення законону не залишає жадного сумніву щодо його головно політичних, а не економічних мотивів. Закон передбачує, але не спрецизовує рекомпензату за захоплену власність. Зі закордонних країн докищо ки Швеція зголосила гострий протест проти цього акту, але очікується теж відповідної акції інших заінтересованих країн. Націоналізаційний декрет проголосив президент Ради народного господарства, Ерно Герое, діючи в заступстві премієра Ракоші, що на цілий місяць виїхав з чолобитнею до Москви.

ОСТЕРІГАЮТЬ БЕЛЬГІЮ ПЕРЕД СОВЄТАМИ В КОНГО.

Брюсель, 30 грудня.— Бельгійський уряд одержав строго таємну осторогу перед совєтською загрозою безпеки копалень урану в бельгійському Конго в Африці. В повідомленні запевняється та дається докази, що большевикам пощастило зорганізувати шпигунську сітку в безпосередньому віддаленні від багатих копалень урану, що його майже в цілости купує Америка для продукції атомової енергії. В Москві мали перейти окремий шпигунський вишкіл 60 тубильців Конга. Шпигунською сіткою і роботою керують 27 агентів совєтського консуляту в Преторії, в Південній Африці.

ШУКАЮТЬ ЗАХОДІВ ПРОТИ НІМЕЦЬКОЇ АПАТІЇ.

Франкфурт, Німеччина, 30 грудня. — Не зважаючи на останні західні концесії для німців та на швидку відбудову німецької держави, серед німців все ще спостерігається велику політичну апатію, що стоїть на перешкоді дальшому розвиткові і нормалізації відносин. У зв'язку з цим з кол американського управління рекомендується цілий ряд заходів, що мали б викликати більше заінтересування та участь німецького загалу в краєвих справах.

СОВЄТИ КВЕСТІОНУЮТЬ ПРАВО КИТАЮ В РАДІ БЕЗПЕКИ.

Лейк Соксес, 30 грудня. — Представники Совєтського Союзу і підсовєтської України видвигнули вчора в Раді Безпеки проблему правного оправдання приявности представника уряду національного Китаю в цій важливій організації. Совєтський представник твердив, що „делегація Куомінтанґу" в Раді Безпеки тепер не репрезентує нікого, бо Китай є в руках комуністів. За ним підтягав те саме „український" представник, Андрій Ґалаґан. Їм гостро відповів китайський представник, але предсідник Ради, делегат Канади, перервав дискусію, стверджуючи, що ця проблема не є на порядку нарад.

МОСКВА ОБВИНУВАЧУЄ АМЕРИКУ В ПІДГОТОВЦІ БАКТЕРІОЛОГІЧНОЇ ВІЙНИ

Москва, 30 грудня. У зв'язку з веденим совєтським судом в Хабаровську процесом проти японців, яким закидується підготовку бактеріологічної війни, московська партійна „Правда" накидується тепер на Америку, закидуючи їй, що вона таких самих злочинців допустила до влади в Японії після війни, бо вона сама приготовляється до використання бактеріологічної зброї в майбутній війні. При цьому „Правда" покликується на заяву покійного секретаря оборони, Джеймса Форестала, який свого часу твердив, що Америка повинна продовжувати свої досліди цеї зброї для її оборонного використання в евентуальній майбутній війні. Стаття в „Правді", як звичайно, повна лайки на американських „підпалювачів війни", яких — по думці „Правди" — тепер судиться рівночасно з японськими воєнними злочинцями в Хабаровську. В першому дні тої розправи повідомлено, мовляв японці випробовували бактеріологічну зброю на американських і британських військово-полонених. Головна кварира ген. МекАртура в Токіо заперечила це, заявляючи, що на ці твердження немає жадних достовірних доказів.

ВІДБУЛОСЯ ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ УНРАДИ

З Німеччини повідомляють, що там в днях 26-27 листопада відбулося чергове засідання УНРади, під головуванням проф. д-ра Б. Іваницького. Президія прийняла до відома зречення з членства в УНРаді проф. Бориса Андрієвського, проф. Костя Кононенка та Юрія Лавриненка. На місце звільненого мандату померлого Анатоля Рябішенка признано членство в УНРаді проф. Миколі Смолянському. З огляду на виїзд до ЗДА секретаря УНРади ред. М. Степаненка, на його місце обрано ред. М. Воскобійника.

ОДНОМІСЯЧНА ЗБІРКОВА АКЦІЯ КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ СТУДЕНТАМ

Комітет Допомоги Українській Студіюючій Молоді в Европі почав 15-го грудня одномісячну збіркову акцію, що вже принесла $500. Зібрані гроші вже переслано на руку голови КОДУС-у в Европі, проф. З. Кузелі. Комітет, головою якого є п-ні Стефанія Галичин, заст. голови — д-р Кисілевський та секретарем — проф. І. Недільський, діє в порозумінні з центральними організаціями. Кампанія продовжуватиметься тільки до 15-го січня, коли то УККомітет почне вже заповіджену збіркову акцію на Народний Фонд. Пожертви на допомогу студентам можна пересилати на адресу секретаря Комітету проф. І. Недільського, 11 Іст 7-ма Ст., Ню Йорк Сіті. Спис всіх жертводавців буде проголошений по закінченні збіркової акції.

Д-Р Ю. СТУДИНСЬКИЙ ГОЛОВОЮ Ц.П.У.Е.

Згідно з повідомленням в ульмівських „Українських Вістях", в днях 19-20 листопада відбулися чергові загальні збори Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині, на яких головою цеї організації вибрано д-ра Ю. Студинського. Попереднім головою ЦПУЕ був Василь Мудрий, а після його виїзду до ЗДА, функції голови виконував його заступник, проф. І. Вовчук, що тепер теж виїжджає. Автор інформації в У.В., п. Л. Липман, твердить, що на зборах ЦПУЕ були представники тільки одної, т.зв. бандерівської групи.

РОСІЯНИ ІНСТРУКТОРАМИ КОМУНО-КИТАЙСЬКОЇ АВІЯЦІЇ.

Гонг Конг, 30 грудня. — В останньому большевики самі підтвердили загальне переконання про совєтську ролю в комуно-китайській армії, стверджуючи наявність російських інструкторів в авіяції. Проголошуючи набір рекрутів до авіяції, комуністи „мило бачать" головно тих, що знають російську мову.

НЕПЕВНІСТЬ ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Париж, 30 грудня. — У французькій Національній Асамблеї відбудеться сьогодні рішальне голосування в справі заяви довіря теперішньому урядові премієра Бідо, від чого залежить його дальша доля. Голосування відбудеться у зв'язку з урядовим домаганням підвищки податків для зрівноваження національного господарства. Хоча вислід голосування ще непевний, в поінформованих колах вважається, що Бідо має вигляди на перемогу, яка залежатиме від кількох радикальних голосів. Радикальна партія на спеціяльному засіданні вчора вечорі рішила підтримати уряд.

ГРЕЦЬКА АКЦІЯ ЗА ПОВОРОТОМ СХОПЛЕНИХ БОЛЬШЕВИКАМИ ДІТЕЙ.

Атени, 30 грудня. — Грецький уряд і суспільність почали інтензивну акцію, домагаючись повороту до Греції 28,000 грецьких дітей, що їх схопили комуністи та віддали на яничарське виховання до країн за залізною завісою. Після виступу в цій справі королеви Фредерики, вчора промовляв на цю тему теж премієр Цальдаріс, мобілізуючи краєву та міжнародну опінію для рятунку схоплених дітей.

ЧИСТКА В РУМУНІЇ.

Букарешт, 30 грудня. — Румунський комуністичний міністер внутрішніх справ сьогодні знову закликав до дальшої чистки „клясових ворогів" та „сумнівних елементів" з комуністичної партії. Він промовляв в другу річницю прогнання короля та проголошення „народно - демократичної республіки".

ФІНЛЯНДІЯ ВИКОНАЛА ПРОГРАМУ ВОЄННИХ ВІДШКОДОВАНЬ.

Гельсінки, 30 грудня. — З огляду на безоглядне сусідство та постійні погрози з боку Москви, мала Фінляндія зокрема пильнує, щоб не дати Кремлеві причини до „братньої опіки" над нею. Тому теж сьогодні, напередодні Нового Року, повідомлено про відправлення до Совєтів останньої висилки дібр, передбачених програмою воєнних відшкодувань на цей рік.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.00	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Monday's issue (the Ukrainian Weekly English language supplement):		Число з понеділка (англійською Частиною):	
One year	$2.50	На рік	$2.50
Six months	$1.50	На пів року	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БУНТ ПРОТИ ГУБЕРНІЙ

Серби були відомими москвофілами і то такими завзятими, що навіть ніколи чути не хотіли про гірку долю тих братів-словян, для яких Росія була тільки тюрмою. А якби були цікавились, наприклад, історією України, то були б знали, що це значить стати „губернією Росії" і згодом втратити не тільки познаки самостійного державницького життя, але й бути змушуваним вважати навіть чужу мову за свою. Та цеї історії вони не знали і не хотіли знати, тому і не розуміли українців Сьогодні серби і чехи, що сліпо вірили в російського „старшого брата" як „ангела хоронителя" усіх словян, уже нас мабуть краще розуміють, бо самі бунтуються проти Москви.

Здавалось, що червоний цар на Кремлі таки вже здійснив мрії своїх попередників, білих царів, та вже „возєдинив" усіх словян, так, що всі словянські ріки злились у російськім морі а Польща, Чехословаччина, Болгарія та Югославія постава ли, згідно зо старою російською традицією, губерніями Росії Очевидно не з давними назвами, а такими, які краще відповідають облудним кличам новітніх володарів. Але несподівано збунтувався Тіто в Югославії й напсув крові Сталінові та не дає йому тепер закінчити старий рік повним тріюмфом. Через цей бунт з Беоґраду, столиці Югославії й другого по Празі центру москвофільства в Европі, зачинає тепер продиратись у широкий світ чимало такого про Росію, про що голосила мартирологія українського народу довгі часи, але що мало де приймалось.

Цей югославський комуністичний бунт вияснював тепер в югославськім парляменті Може Піяде (з югославського Політбюра) в такий спосіб, що Москва хотіла переміннти незалежну Югославію в совєтську „область", яка знов означає те саме, що давня російська „губернія". При цьому згадав він за облудну політику Кремля, яка спочатку заявлялась за Федерацію Південних Словян на Балкані, а потім посилала на шибеницю за цю саму ідею таких невинних комуністичних провідників, як от болгарина Костова. Піяде доказував, що московська політика розбиває єдність балканських народів і нищить їхню державну самостійність. Ті, що сьогодні стоять у проводі сателітських країн, казав Піяде, є тільки маріонетками, знаряддям чужих рук, слухняними виконавцями Кремля, який веде російську, імперіялістичну політику.

Як бачимо, на політиці Москви пізнаються уже основно навіть такі запеклі комуністи, якими є безсумнівно Тіто й Піяде. Це не без значення для акції посилення боротьби з московським імперіялізмом тими силами, що досі як „лібера-ли" чи їм подібні ніколи не хотіли розуміти, чому поневолювані досі Росією народи так дуже бояться „федерації" з Росією навіть тоді, коли б сталінський режим у Росії провалився і настав інший, що називав би себе „демократичним". Оті російські „губернії" й „області" і все це, що злучене з їх повстанням, є в добрій памяті народів давньої Росії й теперішньої, червоної. Тому бунт проти російських губерній, що вийшов тепер з Югославії й розійшовся по світі, може помогти світові краще розуміти природні змагання до повної самостійности й державної незалежности тих народів, що впродовж століть так багато витерпіли від Росії.

НАШІ ПІДСУМКИ

Кінець календарного року дає нагоду поглянути на пройдений шлях та зробити бодай загальні підсумки проробленої роботи, переможених труднощів і перешкод, досягнених успіхів чи віднесених невдач та здійснених чи розсіяних надій. Маємо на думці український нарід, українську еміґрацію та нашу американсько-українську громаду.

В Україні.

Теж 1949 рік не був для України ласкавішим, ніж вже багато попередніх. Він був тільки черговим, ще одним роком неволі, терпінь і нужди з одного боку, та безупинної, жертовної і героїчної боротьби за волю з другого. Окупаційна совєтська влада продовжувала затіснювати петлю на шиї поневоленого українського народу. Продовжувалися в безконечній черзі чистки всего і всіх, що могло б тепер або в майбутньому стояти на перешкоді поступової, але повної ліквідації українського народу як окремої нації з окремою, власною культурою, традицією та з власними політичними аспіраціями. При цьому використовувано випробувані довгими роками жорстокі засоби масового народовбивства, переселювання цілих місцевостей з України в далекі сибірські області та заселювання України чужинцями, дальше скорочування індівідуальної свободи, якщо там ще який знак з неї був залишився, ще сильніша господарська експлуатація, ще повніша русифікація та дальше випалювання гарячим залізом всего, що могло б свідчити про українську самобутність.

Відбудова знищеної війною України велася тільки в міру потреб і вимог підготовки до нової війни. Відносно мало нових будівель здвигнено за минулий рік в Україні. Щораз більше переношувано за межі України і важливіші індустрії. Єдиними будівлями, що їх справді ведено в Україні швидкими темпами і величезними коштами, це були пам'ятники совєтських сатрапів: Леніна і Сталіна.

Вже при кінці року Москва відкликала з України дотеперішнього свого про-консуля Хрущова, іменуючи на його місце якогось Мельнікова. Для внутрішнього вжитку видумано для поневоленої країни новий „гімн" зі славословленням окупанта та нове полотнище, що мало б створювати ілюзію окремого підсовєтського-українського „державного" прапору.

Сам український нарід і в цьому році не тільки не склав зброї та не припинив боротьби за волю, але навпаки, продовжував її, скріплював і радикалізував. Серед найневідрадливіших обставин, серед моря ворогів, Українська Повстанська Армія продовжувала збройну боротьбу та політичну мобілізацію до кінцевої розправи зі загарбником. Крім безпосередніх збройних ударів з окупаційними військами, УПА вела новими методами широку революційну боротьбу, викликаючи подив і признання в цілому вільному світі. Боротьбу за визволення вів і ввесь український нарід: селяни в колгоспах; робітники в копальнях, на заводах; трудова інтелігенція за своїми професіями. Ця суцільна боротьба українського народу за визволення мала в 1949 році вже далеко більший відгомін в світі ніж попередніх років. В численних статтях, що появилися протягом року в світовій пресі, зверталося увагу вже не тільки на стратегічне положення України, але й на потенційне значення української сили та української визвольної боротьби для перемоги демократії.

Українська еміграція.

В 1949 році наступили великі зміни в розміщенні української іміґрації. Велика кількість людей, що раніше концентрувалися в таборах переміщених осіб в Німеччині і Австрії, тепер переїхали на постійне до Злучених Держав, Канади, Австралії та інших заморських країн. Деяка теж значна частина еміґрантів найшла собі місце в европейських країнах, головно у Франції, Бельгії і Англії, як теж в самій Німеччині, Швайцарії, Австрії. Велика кількість ще перебуває в таборах та з нетерпінням очікує можливості виїзду.

Масове переселення іміґрації відбилося на попередній її активності. Ліквідуються в Европі українські видання, припинюється попередній розмах культурної активности, помітне теж успокоєння в розбурханій раніше політичній ділянці. З помітним більшим успіхом продовжувалася інформаційно - пропаґандивна діяльність серед чужинців. До основних змін на внутрішньо-політичній ділянці серед української еміґрації в Европі не дійшло і в цьому році. Продовжувані зусилля в справі об'єднання не дали конкретних результатів, натомість прийшло до нового розколу в групі т. зв. Бандерівців, що поділилися на „бандерівців" і „угаверівців". Помітно збільшився серед еміґрації авторитет УНРади, що здобула собі більші впливи теж серед українців поза Европою та серед чужинців. З огляду на масові переселення, 1949 рік можна вважати для наставленої на „велику мандрівку" української еміґрації в Европі роком „переходовим".

Американські українці.

Для американських українців 1949 рік був під багатьма оглядами роком „великих жнив". Першусього, наша громада збільшилася поверх 20,000 нових громадян з европейської скитальщини, що у великій мірі заповнили ряди різних місцевих організацій та стали її активними, а в поодиноких випадках теж провідними членами. Велику загально-національну працю виконав в цьому році ЗУАДКомітет, спровадивши около 15,000 скитальців, що без старань і заходів Комітету навряд чи були б колинебудь дістались до цеї вільної країни. Український Конґресовий Комітет зі свого боку може виказатися більшими успіхами, як в політично-репрезентаційній, так і внутрішньо - консолідаційній акції. Четвертий Конґрес у Вашинґтоні був наявним доказом цього. Помітні успіхи в минулому році мала місцева американсько-українська молодь, з новим розмахом почали організаційну працю українсько-американські ветерани, повстали нові організації і скріпилися існуючі, глибшого змісту в поширених і вдосконалюваних рямцях набирала вся наша громадська активність. В таких обставинах доходило ще до деяких забурень, часом більших і менших непорозумінь, що були тільки доказом живучости, свіжих ідей та нових великих можливостей в нашому громадському житті. 1939 рік створив важливі передумови для дальшого росту нашої громади та для дальшого розвитку її діяльности. Подібні спостереження відносяться теж до наших громадських спільнот в Канаді та південно-американських країнах. Це дає оправдану надію на краще майбутнє.

КОРІННЯ УПЕРЕДЖЕННЯ

Мільйони американців, які відвідують кіно-театри, напевно вже помітили, що великі фільмові компанії відкинули побоювання і продукують фільми, що відбивають релігійні або расові упередження, які погіршують людські взаємовідносини в багатьох частинах Злучених Держав. Минулорічні фільми Перехрестний Вогонь („Кросфайер") та Неписана Догода („Джентлемен'с Агримент") в переконуючій формі виявили, що робить упередження людям, що ними користуються, так і тим, на кого упередження направлено. Цьогогорічні фільми: Дім Відважних („Гом оф ди Брейв"), Втрачені Межі („Лост Бовндеріс") та Рожевуватий („Пинки") виявляють, різними шляхами, трагічне положення, в якому опиняється багато американців тільки тому, що вони є ніграми.

Для вироблення згаданих фільмів, Галивуд призначив найкращих письменників, артистів, артисток та техніків. Тому фільми мали загальний успіх. Але їм всім можна закинути одне — вони не показують расового чи релігійного упередження таким, як його відчувають пересічні американці в їх щоденнім житті. Натомісць показують надзвичайні випадки.

Подібна критика не відноситься до одного фільму „Упередження" („Преджудис"), який недавно висвітлювався (ще до загального висвітлювання) для представників релігійних груп, нігрів, громадських, освітніх та робітничих організацій в яких сто містах по цілій країні. Те, що сталося в „Упередженні", може статися з кожним сусідом в кожній пересічній американській громаді. Головна особа фільму — Джо Гансон — є пересічним американським „бизнесменом", сином іміґрантів.

Джо Гансон є скандинавського походження, невідповідно вихований батьком-іміґрантом. Пізнав сам, з практики, що світ складається з різних людей. Коли він прибув до іншого міста, щоб там заняти місце продукційного завідувача в новій фабриці, йому здавалося, що він не має жадних упереджень до інших людей. Чи дійсно так?

На фабриці його помішником був Ал Ґрін — тимчасовий робітник — який був також його сусідом і вони скоро сприятелювали. Ал, так само як і Джо, є відвертою, милою людиною, і коли Джо довідався, що Ал є жидом, це не вплинуло на їх відношення. Не вплинуло, доки Ал не винайшов новий спосіб поліпшення виробництва. Його плян — добрий, власнику фабрики подобається. Проте, Джо, сердитий, що він сам не додумався до того, тоді як це винайшов підлеглий йому помічник, противиться тому пляну. Внаслідок того починає прислухатися до таких зауважень, як, наприклад, „Що можна сподіватись від жида? Вони завше висуваються наперед". Коли власник фабрики мав рішати, чи залишити Ал на праці настало, то Джо — почуваючи упередження, про якісь колись думав що він їх немає, порадив відіслати Ал на другу фабрику.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Іван Кедрин.

Як Рузвелт подарував Китай Совєтам?

У Москві відбулася велика парада у зв'язку з приїздом Ма, премієра комуністичного „самостійного" Китаю. В офіційному комунікаті промовчано, чи привіз до Москви комуністичного китайця маршал Соколовський, який щез з европейського терену (даючи цим притоку до різних сензаційних спліток, наче б його вже „вичистили"), на те, щоб у східній Азії кермувати комуністичною офензивою проти влади Чіянґ-Кай-Ші. Світла перемога тієї офензиви й катастрофа національного правління (зрештою теж дуже поганого, скорумпованого і бездарного) звернула увагу всього світу на Далекий Схід. Хто ж завинив у тому, що Совєти могли так блискуче використати кон'юнктуру і заволодіти величезними східньо-азійськими просторами? Завинили помилки американської закордонної політики, оперті об ту тезу през. Рузвелта, яка в практичних наслідках спричинила нещастя Европи: по-перше, що капіталістична й комуністична політично - господарські системи можуть мирно поруч себе існувати й співпрацювати; по-друге, що Сталін, це старий добряга, із котрим таки можна порозумітись.

Френклин Деляно Рузвелт був, як відомо, чотирома наворотами президентом Злучених Держав, всупереч звичаєвому праву американців, які не вибірають своїх президентів більше, як двічі, щоб не викликувати у них жадоби влади. Вже цей один факт говорить про покійного президента, як про людину з великими заслугами для американського народу й великої популярности в ньому. Але якраз тому Ф. Д. Рузвелт перейшов у всесвітню історію як просто клясичний приклад, як державний діяч понад пересічну мірку може, поруч з усіми своїми далекосяжними заслугами, теж страшенне помилятися, так, що його власний нарід мусить біліонами платити за ці його помилки, а мільйони людей у світі платять за них своїм нещастям.

11 лютого 1945 року, в Ялті, де Рузвелт, Чорчил і Сталін ділили нову карту Европи й вирішували долю країн та народів не питаючи їхньої волі, Рузвелт піддержав совєтські претенсії до Манджурії, Дайрену і Порту Артура. Ці совєтські претенсії спіралися на т. зв. „історичному праві" Росії до тих країн і місцевостей, бо вони „належали" до царської Росії перед 1905 роком (російсько-японська війна). Що вони були загарбані Росією і що їхні народи не мали нічого спільного з Московщиною, над цим Рузвелт перейшов до денного порядку та переконав у цьому також Чорчила, який у відношенні до Сталіна був багато підзорливіший. Мимоходом кажучи, Чорчил хотів забезпечитись перед совєтською небезпекою в Европі західньо - аліянтським десантом на Балканах та відрізанням середньої Европи від Росії аліянтськими військами, які від полудня ввійшли б навіть в Україну. Сталін, очевидно, рішуче проти цього запротестував, а Рузвелт його піддержав!

Швидко потім Чіянґ-Кай-Ші під натиском Вашинґтону підписав совєтсько - китайську умову з 14 серпня 1945, яка зрештою противилася американським приреченням з листопада 1945 в Каїро, де тому самому Чіянґ-Кай-Ші обіцювано зберегти Манджурію в межах Китайської Республіки. Манджурський дарунок Рузвелта перемінився в три роки потім у всекитайський дарунок. Колись американці вважали недоступним для японської експанзії проти Росії сибірський терен між Волгою і Єнісеєм. Завдяки широкому жестові Рузвелта цей обшир обхопив велетенський простір далі на схід, не тільки закріплюючи за Совєтами зовнішню, але й внутрішню Монголію, та ще й Манджурію, Дайрен і Порт Артур. Московські большевики раптом, усупереч найсміливішим своїм мріям, опинилися під великим китайським муром. Ясно, що вони переступили його і загрожують сьо-

(Докінчення на стор. 3-тій)

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

18)

ПРОФ. МИХАЙЛО ВЕТУХІВ: СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНИ ПІД СОВЄТАМИ

(Продовження)

Як сами бачимо, ці гасла поступово реалізуються. Досить лише подивитися після цієї війни на Европу, Китай.

Російські совєтські імперіялісти добре розуміють, що основним ворогом для них є Злучені Держави і ненависть до цієї ростущої республіки проявлялась на самих початках захоплення большевиками влади.

Ленін в 1918 році писав:

„Ідеалізована демократична республіка Вільсона на ділі виявилась формою найскаженішого імперіялізму, найбезсоромнішого пригнічення і придушення слабих і малих народів", Ленін, т. XXIII, стор. 202.

А тепер для прикладу візьмімо теперішню постановку питання з статті „Буржуазний космополітизм на службі в американських імперіялістів" (Вопроси Економіки, серпень 1949 р.):

„Космополітичним базіканням про ,інтереси людськости" вони намагаються прикрити жадібний імперіялістичний характер експансії Сполучених Штатів, заховати під маскою „демократії" і „проґресу" розбійницьку суть американського імперіялізму.

„Американський і германський фінансові капітали тісно перепліталися та були нерозривно зв'язані з деякими керівними урядовими колами США, з фінансовими інтересами міністрів, як от Форрестола і радників, як от Баруха і Доллеса, а також з кублами космополітичних шпигунів...

Наші завдання.

Ми, українці, що тепер лише прийшли з рідних земель, можемо стверджувати перед цілим світом, що наш нарід вважає, що лише розвал Російської Імперії може принести мир світові.

Наш багатомільйоновий вільнолюбний нарід, не зважаючи на шалений натиск російських окупантів — і духовий, і фізичний — зберіг незламно свій дух. Гасла його боротьби такі:

1) Незалежність Української Демократичної Держави, яку окупувало російське військо 1921 року, а Армія якої відступила на захід разом з обраним народним урядом, що тепер є в екзилі. Цю ідею незалежної Держави, що живе в нашому народі прекрасно одбив наш великий поет Іван Франко:

„Народе мій, замучений, розбитий!
— — — — — — — — — — — — — —
О, ні! не самі сльози й зітхання
Тобі судилися!
Вірю в сила духа
І в день воскреній
Твойого повстання.
Прийде час, і ти огнистим видом
Засяєш у народів вільних колі.
Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом,
Покотиш Чорним морем
Гомін волі.
І глянеш, як хазяїн домовитий.
По своїй хаті, і по своїм полі.

2) Боротьба за засади правди і волі народів і людини в цілому світі, що дасть можливість українському народові стати членом единої вільної великої сім'ї народів світу. Це є мрія нашого народу, сформульована його генієм Шевченком, який мріяв про той великий час, коли вже:

„Врага не буде супостата,
А буде син,
І буде мати,
І будуть Люди на землі".

У виконанні цих двох історичних завдань нашого народу українська політична еміґрація і громадяни вільних країн світу українського походження мають на собі велику відповідальність перед народом своєї батьківщини і народами цілого світу, що стають тепер в єдиний фронт на боротьбу з найстрашнішим тепер ворогом правди і свободи.

Ми мусимо розуміти величезні труднощі цієї боротьби, мусимо бути як ніколи єдиними, щоби спільно з іншими вільнолюбними народами світу перемогти. Для цього потрібна єдність українців у ЗДА навколо Конґресового Комітету, єдність українців цілого світу, що живуть поза залізною завісою, навколо Української Національної Ради.

Кожний американський українець, незалежно від того, коли приїхав він сюди, чи може тут родився, повинен завжди пам'ятати слова Великого Шевченка:

„Мені однаково чи буду
Я жить в Україні, чи ні.
Та не однаково мені
Як Україну
Злії люди
Присплять лукаві
І в огні її окраденую
Збудять.
Ох! Не однаково мені.

Користайте з помочі ЗУАДК!

Централя ЗУАДК у Филаделфії одержує щоденно велику скількість листів та старається дати на них невайну відповідь. Однак самі ті, що їм залежить на одержанні від ЗУАДК швидкої і правильної відповіди або інформації, страшенне утруднюють ЗУАДК-ві це завдання та шкодять самі собі, невідповідно пишучи або легковажучи собі пресові звернення Комітету.

Ото ж ЗУАДК має до всіх, що з ним стоять у зв'язку, таку просьбу:

1) Коли ЗУАДК повідомляє „спонзора" про **приїзд його аплікантів** (свояка, приятеля чи знайомого), то не досить прийняти це мовчки до відома, але треба а) негайно **вислати гроші на кошти переїзду** з порту до місця замешкання „спонзора" і б) обов'язково **повідомити ЗУАДК,** що „спонзор" про приїзд аплікантів знає, сам по них виїде до порту й забере, чи жде їх приїзду у себе. Коли ЗУАДК не дістане ні грошей на дорогу аплікантів, ані взагалі якоїсь відповіді, то невідомо, чи „спонзор" листа дістав, чи лист пішов на фальшиву адресу або закинувся. І тоді і Комітет і новоприїзжі мають великий клопіт, не знаючи, чи можна скермувати новоприїзжих на адресу „спонзора", без небезпеки, що приїзжі опиняться на вулиці, у страшенне прикрій ситуації, стягаючи цим і на Комітет і самого несолідного спонзора неприємності;

2) ЗУАДК раз-у-раз закликає новоприїзжих подавати кожночасно **зміну адреси,** особливо ту, під котрою новоприїзжий сяк-так устабілізувався. Це не є жадна бюрократична примха ЗУАДК-у бо самому ЗУАДК-ві ця адреса ще найменше потрібна. Але це діється **в інтересі самих новоприїзжих:** у Централі ЗУАДК **лежить** інколи **кількасот поіменних виказок із Уряду Іміграції і Натуралізації** („Елайєн Реджістрейшен Рісіт Кард"), які прийшли до ЗУАДК, бо Уряд Іміґрації і Натуралізації не знав правильної адреси, а ЗУАДК також не може відіслати тієї дуже важної виказки її власникові. Далі: близько **20,000 осіб** пошукувало вже через ЗУАДК своїх рідних, приятелів і знайомих! ЗУАДК може виконати це завдання бездоганно тільки тоді, коли матиме у своїй картотеці правильні останні адреси. Присилайте свою останню адресу!

3) Найбільше листів до ЗУАДК торкається справи **виставлених вже аплікацій.** Люди запитують про долю аплікацій, просять інтервенювати у Вашингтоні або Представництві ЗУАДК в Европі, зокрема про скермування апліканта спеціяльно до якогось порту, приспішення виїзду і т.д. В усіх таких справах треба передусім подавати **число аплікації.** Коли річ іде про гроші (чи спонзор вже вплатив або скільки ще треба доплатити), то обов'язково треба додати **призвище спонзора і число аплікації.** Картотека аплікацій ЗУАДК впорядкована за спонзорами, отже само призвище апліканта (еміґранта, що жде на виїзд), не дає ще можливости ЗУАДК-ві провірити справу і відповісти.

4) Величезна більшість листів до ЗУАДК грішить **завеликим розміром.** Один із нових іміґрантів, який правується з своїм аплікантом за гроші і звернувся до ЗУАДК, як арбітра, вшкварив листа буквально на 20 великих сторінок ручного письма, з поправками, кресленнями і чорнильними плямами. Інший знову веде листування у справі своїх літературних споминів. Такі листи страшенне утруднюють працю малому бюровому апаратові ЗУАДК-у, а найбільше тратить сам автор, який мусить ждати, поки буде час розчовпати його „меморіял" і видобути з нього суть справи, що її можна висловити в одному-двох реченнях. Пишіть **коротко, ясно і виразно! Адресу — точну — подавайте і на коперті і в листі!**

5) Люди, які вплатили до Комітету більше, як треба було на кошти переїзду, дістануть **зворот різниці** також і без урґенсів, писаних інколи у непристойному тоні. Але це вимагає провірки книжок а при великій переселенчій акції ЗУАДК нема фізичної змоги виконати такий розрахунок негайно. Коли ж хтось пише про це, то просимо обов'язково подати **число аплікації і число посвідки на вплачену квоту.**

6) Всі ті, які мають справи до ЗУАДК і знають, що ЗУАДК може помогти їм порадою, друками і формулярами, спровадив і далі спроваджує українців з Европи, повинні **вступати в члени ЗУАДК-у.** Коли хтось звертається до організації, як її член, то він звертається до **своєї** організації і має далеко більше моральне право вимагати від неї швидкої і доброї полагоди справи, як той, що не хоче до неї належати і своїм скромним членським внеском (5 дол. на цілий 1950 рік) причинитися до її існування. Ще швидше повинні зробити це всі нові організації, які повстали вже заходами нових іміґрантів: За статутом ЗУАДК, правні особи, себто організації, є дійсними членами ЗУАДК, якщо пришлють заяву-резолюцію до Комітету і складуть 10 дол. членської вкладки на 1950-ий рік. ЗУАДК є організацією всіх американських українців, старих чи нових іміґрантів, і всі повинні бути її членами! Отже: **вписуйтесь у члени ЗУАДК!**

Злучений Україноько-Американський Допомоговий Комітет.

В кожній українькій хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Українці в Північній Дакоті

Про українців в північній Дакоті згадується в нашій пресі дуже рідко. Хочу хоч кількома словами згадати про тих, що осіли тут тому 50 літ, тоді ще в преріях без доріг і всякого получення зі світом, бо стейт Північної Дакоти, величиною нашої Галичини, мав 1940 р. тільки 650,000 мешканців.

Ідучи тому три місяці на працю до півн. Дакоти одною заохотою для мене було, коли парох укр.-кат. церкви з Елизабет сказав мені „там є багато наших людей". — Приїхавши сюди не міг я цего ствердити, хоч кидався на всі боки, бажаючи навязати контакт з нашим життям. Припадок хотів, що пізнав я нащадка нашого поета Шевченка, який впровадив мене між наших людей до села Киева. Там мав нагоду пізнати ближче спосіб їх життя та дещо довідався про них.

Найбільше наших людей живе в околиці Майнат (Minot) на фармах. Є такі міста як Київ, Бют, Мекс, Бенедикт Руссо, Вилтон й інші, в яких українці творять більшість або дуже великий відсоток. Є тут вже навіть багаті наші фармери, які мають по тисяча і більше акрів землі. — Вони виеміґрували 45-50 літ тому головно з Київщини. На памятку столиці України п. Антін Буковий заложив тут село Київ. Тільки на полудневім заході стейту, в околиці Вилтон, поселилися українці з Галичини. В Вилтон є грек.-кат. парохія.

Старше покоління говорить чистою українською мовою Київщини з малою домішкою російських і американських слів. Молодше покоління, хоч говорить ще в дома українською мовою, читати по нашому вже не може. Тут пізнав я людей з такими чисто українськими прізвищами як Лаврентій Кизима, Лев Цимбаленко, Іван і Петро Даценко, Семен Шевченко, Семен Царик, Карпенко, Іван і Антін Волощенко. Данило Литвин, Андрій Дубовий, Степан Федоренко, Петро Юхименко, Петро Окляк, А. Самбір, Гр. Пожарницький, Данило Іщенко, Слободян й інші.

Багато з них називають себе руськими, малоросами, або руськими - українцями. Вони релігійні, добрі і дуже гостинні люди. Нічо не відомо їм про наші визвольні змагання. В більшості належать до російської балтиської чи евангелицької церкви.

Найбільше уваги заслуговує родина Шевченка, яка прибула сюди около 50 літ тому, а походить зо славного Богуслава на Київщині, та, згідно з оповіданням 74-літньої Марії Василівни, Шевченко, її чоловік, Олексій Николаєвич (помер в січні 1949), мав би бути племінником нашого поета Т. Гр. Шевченка. Цю справу посилаю до прослідження НТШ.

Читаючи американську пресу цікавляться, які відносини під большевиками, бо багато з них мають там своїх братів чи сестер. На всі ці громади є тільки двох людей, які вихваляють сталінський режім.

Дня 27 листопада ц. р. відбулися інформаційні сходини в місті Киеві, на яких було біля 75 осіб з Киева, Бют-у, а навіть з Майнат пп. Пожарницький і Даценко, разом зі своїми дружинами. На цих сходинах пояснював я їм книжку Товстенка „Київ", яку в дарунку переслав їм б. голова Киева Л. Ф., який також перебуває на скитальщині, та розповів про страждання нашої батьківщини під комуно-большевицьким режимом.

Після сходин 14 осіб рішило передплатити українські часописі, головно „Свободу" та зробити підготовку до заложення української громади і зорганізувати поміч для скитальців.

Праці серед тих наших людей дуже багато, тому закликаю наші організації і людей доброї волі до помочі.

Антін Жуковський.

ЯК РУЗВЕЛТ ПОДАРУВАВ КИТАЙ СОВЄТАМ?

(Докінчення зі стор. 2-гої)

годні всьому англосаському світові на всьому азійському континентові.

Совети твердять, що Злучені Держави видали на піддержування Чіянґ-Кай-Ші 6 біліонів долярів; за американськими джерелами було їх „тільки" 2 біліони. В усякому разі ця „дрібничка була викинена в болото. Найкращі військові частини армії націоналістичного Китаю були вивіновані американською зброєю. На останній військовій параді в столиці комуністичного Китаю Пейпінґу цією зброєю були вже озброєні комуністичні війська, викликуючи захоплення збольшевізованої маси. Ясно, що завдяки таким головокружним успіхам червоного Кремля число китайських партійно - зорганізованих комуністів зросло з 8,000 у 1946 році до 150,000 у 1949.

Американська закордонна політика, так страшенне попікшись на Рузвелтових помилках, раптово завертає назад. Проголошена на останній асамблеї Об'єднаних Націй американська теза про „інтегральність Китаю" формально заперечує ялтанський дарунок. На ділі паперова резолюція, не всилі змінити існуючого стану: цей стан такий, що червоний Кремль дістав нових 450 мільйонів невільників!

Скільки нових біліонів і скільки крови треба буде, щоб дійсно направити зроблені помилки?!

КОРІННЯ УПЕРЕДЖЕНЬ

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Фільм „Упередження" вироблено заходами Протестантської Фільмової Ради та „Анти-Дифермейшен Ліґ оф Б'най Б'рит" і він має поважне завдання — намагається помогти людям доброї волі — значить більшості американців — пізнати свої власні упередження, як вони їх придбають, як їх поборювати. Робить це в той спосіб, що ставить упередження як справу моралі та релігії.

Джо зрозумів це тоді, як священик — одна з визначних постатей фільму — допоміг Джо пригадати, як в дитинстві він програв гру в футбол, а виграв „паршивий жид"; як його попереджали, аби не грав з дітьми „нижчої кляси"; як він чув як хтось казав: „Я ніколи не назвавби негринятку „пані". В пізнійшім житті, при певних обставинах, подібні дитячі враження виринають, хоч вже були призабуті, і впливають на поведінку людей, які — так як і Джо — понад-усе хотіли-би бути справедливими до всіх. Зрозумівши це, Джо іде назад до власника фабрики і домагається, аби Ал залишився настало на тій самій фабриці.

Про „Упередження", в якім беруть участь професійні артисти, вже широко писали в фільмових журналах та в інших виданнях. „Галивуд Ріпортер" називає його „спонукуючим та збуджуючим". „Верайєти" (в Галивуді) каже, що музичний бік є на високому рівні. Цей фільм розсилається школам, церквам, форумам і т.п., в 16-міліметровім фільмі, Релігійним Фільмовим Союзом, а для звичайних кіно-театрів висилає „Мовшен Пиктюр Сейлс Корпорейшен".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Голоси Читачів

Книжка, що якраз на часі

Книги — морська глибина...
(І. Ф.)

Природа заколисала нашу земленьку на спочинок на кілька місяців, щоб після відпочинку наново відродитись. Але людина може відроджуватись і в зимі! І в зимі може наш дух цвисти, якщо приятелюємо з книжкою.

Варт тому подумати, щоб в наших хатах знайшлися книжки, видані англійською мовою, про які часто згадується в газетах. Такі напр. як: Історія України, М. Грушевського, Твори Т. Шевченка, „Маруся" — Г. Квітки, „Юкрейн, ди Собмердж Нейшен", Чемберлина й т. п.

Книжки, згадані прикладово, це великий осяг для поширення українознавства. Одначе заходить питання: Для кого вони призначені?

У першу чергу для тих, що не знають української мови, хоч вони українського роду. Батьки таких дітей повинні подбати, щоб на Різдво чи з нагоди Різдва, їхні діти дістали таку книжку в дарунку, якщо вони її ще не мають

Між нашим громадянством є багато молоді, що студіює в каледжах. Вони повинні в першу чергу зазнайомитися з тими книжками, щоб опісля могли щось про них сказати людям не - українського роду, як: своїм товаришам у школі, або своїм професорам. При цій нагоді молодь і професори не-українського роду звернуть увагу і на особу та на родину, а з цим і на національне походження самого співрозмовника чи інформатора.

На другому місці в таких справах стоїть теж ; український бизнес. З нагоди Різдва великі й менші крамниці дістають великі заробітки, які дають їм спроможність перетривати лихі часи. Коли в нас є українські книгарні чи інші крамниці, то вони теж повинні щось заробити в такім сезоні. Багато різдвяних закупів не мають належної вартости для людей, для яких вони призначені. Одначе звичай велить їх пошанувати. Чому не зробити таке саме з українською книжкою? Це буде тривала памятка і не знати, коли вона може станути комусь у пригоді. Крім того в такий спосіб спонукується людей заінтересуватися українською літературою й народом. Не треба наводити прикладів, що значить припадкове відкриття якоїсь правди при заглянення до книжки.

Наші земляки, що приїздять до Америки, можуть використати книжки, писані по англійськи, на вивчення англійської мови для себе і для своїх дітей. Це буде їм легче тому, що вони знають предмет, а часто і слова та текст творів, які перекладено на англійську мову. Отже й нові американці українського роду мають інтерес у купуванні українських творів, перекладених на англійську мову. Спис книжок поміщений часто в оголошеннях, тому не треба їх тут наводити.

Григорій Біленький,
член 147 від. У. Н. Союзу.

НОВЕ ВИДАННЯ УВАН.

В грудні 1949 вийшла друком в англійській мові розвідка професора Маркетського Університетув в Мілвокі, дійсного члена УВАН, д-ра Романа Смаль-Стоцького про „Походження Слова „Русь". Ця публікація вийшла як шосте число в серії УВАН „Славістика" (Slavistica), що її з 1948 року видає проф. Ярослав Рудницький.

ВИСТАВИ КНИЖКИ В КАНАДІ Й УВАН

Українська Вільна Академія Наук взяла участь у виставах української книжки в Вінніпеґу, Торонті й Порт Артурі, в Канаді, експонуючи комплет своїх видань за останній час. Наукові публікації УВАН стрінулися з великим зацікавленням громадянства, що — по більшій часті — мало вперше нагоду побачити їх. В деяких осередках (напр. у Порт Артур) продано досить значну кількість видань УВАН.

ПЛЯНУЮТЬ ПРИЛЮДНЕ ПЕРЕСЛУХАННЯ НАД СВІТОВИМ УРЯДОМ

Вашинґтон. — Прихильники заведення одного уряду на світові розміри запевняють, що сенатська комісія закордонних справ, на чолі якої стоїть сен. Елберт Д. Тамес з Юта, приготовляє прилюдне переслухання знавців. Це має бути один зі засобів для піддтримки Обєднаних Держав. Такі нові організації, на думку прихильників нової ідеї, мусять бути творені з огляду на припинення правильної праці Організації Обєднаних Держав. Зоміж різних проєктів думка заведення світового Уряду зазнала ще найприхильнішої оцінки. Резолюцію в цій справі зголошено в сенаті Злучених Держав і її підписали 26 сенаторів.

КОРАБЕЛЬ ЗАЧЕКАВ НА ЧОРЧИЛА.

Лондон, 30 грудня. — Британський пароплав Дурбан Кесел вчора припізнив на 20 мінут свій відплив з порту Савтгемптон на Мадейру, очікуючи на одного подорожного: Винстона Чорчила.

БІБЛІОТЕКА УВАН В КАНАДІ

За окремою допомогою „Фонду Канадійських Українців" перевезено з Німеччини основний склад українїстики з центральної Бібліотеки УВАН в Авґсбурзі — Ляйпгайміх до Вінніпеґу. М. ін. у Вінніпеґу опинилися такі книжки, як „Історія України-Руси" Мих. Грушевського, „Записки Наукового Т-ва ім. Шевченка" й ін. Разом із книгозбором УВАН у Вінніпеґу переслані книжки творять цінну бібліотеку, в якій на окрему увагу заслуговує депозит — бібліотека професора Дмитра Антоновича, перевезена з Праги в літі 1949 до Вінніпеґу.

Читайте українську книжку та часописи, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

ІНДІЯНИ НА „МИРНІЙ СТОПІ".—В недавному покладенні угольного каменя під головну квартиру Об'єднанних Націй в Ню Йорку, взяли участь теж перші господарі цеї землі, індіяни, в своїх традиційних костюмах. Вони прибули зі своєї головної квартири в горішній частині стейну Ню Йорк, щоб „привітати Об'єднані на острові Мангетен.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Листопадове Свято.

Заходом Злучених Українських Організацій зібрались в дні 20 листопада ц. р. в просторій залі Українського Народного Дому українці міста Клівленду і околиці, щоб гідно згадати і відсвяткувати память українського зриву в листопаді 1918 р. у Львові і цілій західній Україні.

Зібрались тут українці доброї волі без огляду на релігійні й політичні переконання. Були тут учасники цього історичного зриву, були їх предки і наслідники, були і ті, що тільки чули про нього, були старі і молодь. Не було тільки комуністів і їх симпатиків.

Свято відкрив п. Василь Волянський, голова Злучених Українських Організацій, коротким, але змістовим вступним словом.

Для підкреслення ваги сьогоднішної хвилі та піднесення поваги свята запросили ініціятори п. Юліяна Ревая, бувшого премієра Закарпатської України, до виголошення святочної промови. Приявні привитали його грімкими оплесками. Прелегент змалював по майстерськи народний зрив в листопаді 1918 р. у Львові та тяжкі нерівні бої геройчної Української армії за вдержання української державности і соборности.

Українці улягли в нерівному бою, однак не улягли в своїх змаганнях до самостійної державности, а невимовним доказом того є факт, що розпочатий в листопаді 1918 р. бій триває безперечно до сьогодні і буде тривати так довго, доки українці не відзискають самостійної соборної України. Цей бій, продовжається, веде його непереможна УПА і цілий український нарід, включно з тими, що розсіяні по цілому світі. Всі українці, казав бесідник, мусять сьогодні творити одну родину, яка має на оці тільки одну ціль, а саме Самостійну Соборну Україну.

Сьогодні американський українець мусить цікавитись українською справою навіть і тому, що ворог, який загарбав Україну, стає вже небезпечним і для Америки.

Приявні вислухали уважно прелегента і нагородили його грімкими оплесками. Адвокат І. Білінський, пояснив в американській мові суть свята для цеї молоді, що по українськи добре не розуміє.

До звеличання свята причинилась і артистична частина, а саме Хор „Бадурист" під управою п. Тимінського, що відспівав кілька пісень, сольоспіви п-на Галена Герці, і д-ра Володимира Боднара, при акомпаніяменті п-ни К. Купчевич, діточі деклямації, деклямація п-ства Кавків, та живий образ „Ой упав стрілець" інсценізація п. п. Стефаника і Кавки. Брак місця не позволяє сказати дещо більше і про цю частину, а треба тільки *признати, що всі точки виконані* були добре.

З нагоди цього свята зложили на народні цілі:

І. Білінський $10; В. Волянський $6; по $5: І. Городиський, Н. Олексик, Р. Павлишин, Д. Шмаґала, Олексик, В. Тритяк; по $3: А. Ручинський, В. Ільчишин; по $2: І. Трембюк, С. Морозович, П. Модний, А. Модна, Н. Задорецький; І. Семенюк $1.50; по $1: Д. Давидович, Н. Сокіл, Г. Степаник, Вікларовська, М. Вавчак, Трусь, Тарнавський, Козуб, Рівівчаровський, В. Токар, М. Суходольський, А. Хомик, В. Бананський, Н. Каєк, В. Дудченко, Трусь, С. Палівода, о. Д. Лицишин, В. Боднар, Лозинська, М. Лупань, К. Купчик, М. Рудик, С. Палівода, С. Вільшанська, Ю. Гладиш, І. Сидорович, Н. Н., П. Палка, І. Васюник, К. Галицька, Г. Кукіс, Б. Гречковська, О. Мовчко, С. Гальчишак, Д. Гальчишак, М. Чорній, К. Павлишин, С. Когут, В. Крупа, Галицька, І. Клим, Воляник, С. Лабик, Сарахман, Галічковський, Мураль, Кравчук, Задерецький, Ільчишин, Е. Піпна, М. Петрик, Г. Конит, Бурко, Я. Ізядиха, Свідрик, Лазір, Палих, Білоус, Наґела, Мисків, Цьопа, Бузько, Кавка, А. Скорійка, Денеґа, Гавриляк, Банас, Курдиба, Я. Пацула, А. Пацула, Ю. Потажник, М. Потажник, К. Середа, Купчевич, В. Хома, Ю. Бусько, М. Гелман, А. Голубець, М. Курдуба, Диба, Т. Жук, І. Клим, М. Федорчак, О. Сорочак, Свідрик, Т. Левицький, В. Владика, О. Калушка, Ю. Стасів, Е. Білецький, І. Ведмедик, Д. Василик, В. Кухта, М. Свідрик, С. Вожаловський, Д. Которош, Г. Кісіль, Славута, інж. Стефаник, Матіїшин, Шваґуляк, Бак, Притуляк, Бочак, Починяк, Стасюник, Пітро, Смільчак, Бахаровський, Дмитрович, М. Сентій, Купчевич, Ковч, К. Попович, Т. Данилович, Кость, Павлишин, Думич, Городинська, Мичковська, Р. Левицький, П. Сідлецька, Кальмук, Гусар, Атанас, Сушельницький, Мартиняк, В. Ольшаницький, Салак, Волошин, Цалий, Демкович, Сорочак. — Решта дрібними. Разом зібрано $201.25. При вході відзначки $42. Дрібними жертвами $56.75. Загально зібрано $300.

Повну суму вислано до ЗУАД Комітету в Филаделфії.

Уряд Злучених Українських Організацій міста Клівленду.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то памятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпеченя дасть Вам Український Народний Союз!

ВІТАННЯ Й ПОДЯКА

З нагоди Різдва Христового та Нового Року вітаємо **пана Павла Гринчишина** та всю його милу родину! Бажаємо щастя, радости та здоровя! Одноразово висловлюємо свою щиру вдячність, якої не сила наша висловити на папері, за допомогу нам в переселенні до Америки, перший притулок та на перших кроках нашого самостійного життя. Висловлюючи цю подяку, мусимо разом з цим відмітити також шляхетне відношення п.п. Гринчишиних не лише до нашої родини, а так само до багатьох інших українців, яким допомагали й допомагають далі морально і матеріяльно. П.П. Гринчишини, що для них кожен українець — рідний брат, не залежно від його віри, політичних поглядів та місця походження. Пошли им, Боже, всього доброго та многих літ!

Родини:
Гришко, В'юн, Карпови.
м. Шікаґо, 12.28 1949.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БОФАЛО, БЛЕК РАК, Н. Й. — Збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 304, відбудуться в неділю, 8. січня, в годині 2. пополудні, в гали парафіяльній, 158 German St. Проситься всіх членів явитись на збори, боб уде звіт і вибір уряду. — М. Гнатик, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — На річних зборах Тов. Зап. Січ, від. 75, вибрано такий уряд: Ю. Г. Лелюх, предс.; С. Кунка, заст.; С. Зданкевич, фін. секр.; І. Поглод, рек. сек.; І. Слупецький, кас.; С. Боднар, Ф. Гузіль, І. Нагорняк, контр. комісія; П. Боднар, А. Горбаль, ком. хворих; репр. до У. Н. Дому: В. Чмир, І. Слупецький, С. Боднар; заст.: Ф. Гузіль, Г. Ясінський, М. Зданкевич; репр. до Укр. Установ: Ф. Гузіль, Р. Вазик. Місячні збори відбуваються в другу неділю по першім кожного місяця. Наступні збори відбудуться 15. січня. У всіх відділових і Союзових справах почавши від 1. січня проситься звертатись на адресу секр. Stephen Zdankiewicz, 7333 Edward, Detroit 10, Mich. Tel. V.I. 1-1510. — Подав М. Присташ.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — На річних зборах Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, вибрано такий уряд: П. Каспюк, предс.; С. Гасюк, заст.; Л. Вілик, фін. секр.; І. Гавришків, рек. секр.; П. Романюк, кас.; М. Семчишин і И. Семчук, контр. комісія. Наступні збори відбудуться 15. січня в 2. годині прполудні, 12205 Парнел. Просимо всіх членів явитись на означений час, бо буде звіт за минулий рік. — За уряд: Л. Вілик, І. Лагола.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Й. К., Гемтремк, Миш. — Про статтю, що була поміщена в журналі „Лайф" вже була згадка в „Свободі". Ви мабуть це переочили. Але добре, що звертаете увагу на такі статті.

В. Ш., Розвил, Ми. — Дякуємо за надіслану газету. Можливо, що використаємо ще й цей, ніби прихильний, польський голос, що є черговою польською баламутою.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ПОШУКУВАННЯ

БОРИК ГРИГОРІЙ пошукує **ГНАТА і ЕФРУЗИНУ ДЗЬВІРИШИН** з села Липиця, пов. Рогатин. Хто знає про них, або вони самі, прошу писати на адресу:
ЗАХАРКІВ МИХАЙЛО
278 E. 3rd St., New York 9, N. Y.

ФУТЕРКО МИХАЙЛО пошукує родини: **МАЛИНКА МИХАЙЛА, ОЛЬГИ і МАРІЇ**, котрі перебувають в Німеччині, в американській зоні. Хто про них знає, або вони самі, прошу зголоситися на адресу:
FUTERKO MICHAEL
317 Hamilton Ave.
Riverhead, L. I., N. Y., U. S. A.

Пошукую **ДМИТРА ОЛИВКУ** із села Потилич, пов. Рава Руська і **ІВАНА КУТЯНСЬКОГО** з табору Родин Лісничівка, котрий виїхав до Америки 1947 р. Хто про них знає, або вони самі, прошу писати на адресу:
IWANUSZKO IWAN
c/o J. Owen Carson
R. F. D. 2, Concord Depot, Virginia

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 30. грудня 1949 року помер у 59. році життя

РОМАН РИБАК,

член відділу 204 У. Н. Союзу в Ню Йорку, Н. Й.

Покійний родився в селі Яхторові, пов. Перемишляни, Західна Україна. Полишив у смутку жену Катерину, сина Василя і дочку Анну зам. Слободян. Покійний був гарної спокійної вдачі та нежалував жертв на народні цілі.

Похорон відбудеться у вівторок, дня 3. січня 1950 року з похоронного заведення Петра Яреми, 129 E. 7th St., до української катол. церкви св. Юрія.

Проситься членів відділу 204 У. Н. Союзу до участи в похороні. — В. Н. П.!

ТАРЗАН, ч. 2250. Тарзан обур ений.

„Що це значить?" — допитливо заговорив господар джунглів. „Тільки те, що ти підозріваєш" — відказав д-р Зі.

Потім додав: „Часами тубільці або й білі люди приходять сюди тунелем дерев. Щасливші піддаються під мої досвіди з сироваткою й перемінюються на печерних людей. Інші стають поживою для моїх мясоїдних тварин".

Спокійний, на зверх, малпочоловік прирік собі покінчити з нелюдяною жорстокістю д-ра Зі.

У лябораторії Філ і Ніта приготовлялися потайки до втечі.